

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU I GOSPODARKI MORSKIEJ

z dnia 23 maja 1992 r.

w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg polskich statków morskich.

Na podstawie art. 49 § 1 oraz art. 50 ustawy z dnia 1 grudnia 1961 r. — Kodeks morski (Dz. U. z 1986 r. Nr 22, poz. 112, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1991 r. Nr 16, poz. 73) oraz art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 21 maja 1963 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. Nr 22, poz. 115, z 1970 r. Nr 3, poz. 14, z 1977 r. Nr 37, poz. 163 i z 1991 r. Nr 32, poz. 131) zarządza się, co następuje:

Dział I

PRZEPISY OGÓLNE

§ 1. 1. Przepisy rozporządzenia określają kwalifikacje zawodowe członków załóg polskich statków morskich, wymagane do zajmowania stanowisk oficerskich i nieoficerskich, oraz skład załóg polskich statków morskich niezbędny dla bezpieczeństwa żeglugi.

2. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do statków:

- 1) urzędów morskich i państwowej morskiej służby hydrograficznej i oznakowania nawigacyjnego,
- 2) jednostek pływających Marynarki Wojennej, Straży Granicznej i Policji,
- 3) morskich statków sportowych.

3. Kwalifikacje zawodowe oraz skład załóg statków morskich wymienionych w ust. 2 pkt 1 określają, za zgodą

Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej, odpowiednio dyrektorzy urzędów morskich oraz dyrektor Biura Hydrograficznego Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Kwalifikacje zawodowe oraz skład załogi statków morskich wymienionych w ust. 2 pkt 2 i 3 określają odrębne przepisy.

§ 2. 1. Dla ustalania uprawnień zawodowych i składu załóg rozróżnia się:

- 1) żeglugę na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej, zwaną dalej żeglugą krajową,
- 2) żeglugę na pozostałych obszarach morskich, zwaną dalej żeglugą międzynarodową,
- 3) krótką podróż międzynarodową, w czasie której statek nie oddala się więcej niż 200 mil morskich (Mm) od portu lub miejsca, w którym pasażerowie i załoga mogą znaleźć bezpieczne schronienie, przy czym odległość pomiędzy ostatnim odwiedzionym portem kraju rozpoczęcia podróży a końcowym portem przeznaczenia nie przekracza 600 Mm,
- 4) długą podróż międzynarodową, czyli podróż inną niż podróż określona w pkt 3.

2. Przez praktykę pływania rozumie się okres pływania na morskich statkach handlowych oraz na polskich statkach morskich, z wyjątkiem morskich statków sportowych.

§ 3. 1. Kwalifikacje zawodowe niezbędne dla bezpieczeństwa żeglugi do zajmowania stanowisk oficerskich stwierdza dyplom określający przyznany stopień oficerski, a do zajmowania stanowisk nieoficerskich — świadectwo określające przyznany stopień nieoficerski.

2. Dyplomy i świadectwa odpowiadają wymaganiom międzynarodowym, określonym w Międzynarodowej konwencji o wymaganiach w zakresie wykształcenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht, sporządzonej w Londynie dnia 7 lipca 1978 r. (Dz. U. z 1984 r. Nr 24, poz. 201 i 202), zwanej dalej „konwencją STCW”.

3. Dyplom i świadectwo stwierdza również dodatkowe uprawnienia do zajmowania stanowisk na statkach o zwiększonych wymogach bezpieczeństwa, a zwłaszcza na statkach: pasażerskich, rybackich, do przewozu ładunków ropopochodnych, chemikaliów, gazów płynnych oraz innych ładunków mogących stanowić zagrożenie życia, bezpieczeństwa żeglugi lub środowiska w zakresie wymaganym konwencją STCW i odrębnymi przepisami.

4. Dyplom oficerski uprawnia do zajmowania stanowisk oficerskich pod warunkiem potwierdzania kwalifikacji na zasadach określonych w rozporządzeniu.

§ 4. 1. Z zastrzeżeniem przepisu ust. 2, osoby ubiegające się o uzyskanie stopni oficerskich obowiązane są posiadać świadectwo ukończenia szkoły średniej, a osoby ubiegające się o uzyskanie stopni nieoficerskich — świadectwo ukończenia szkoły podstawowej.

2. Warunek posiadania świadectwa ukończenia szkoły średniej nie dotyczy osób ubiegających się o uzyskanie stopnia szypra II i I klasy oraz oficera mechanika okrętowego V klasy.

§ 5. 1. Osoby ubiegające się o uzyskanie stopni oficerskich w specjalności pokładowej są obowiązane posiadać świadectwo radarowe.

2. Osoby ubiegające się o uzyskanie stopni oficerskich lub nieoficerskich obowiązane są posiadać świadectwa o przeszkoleniu w zakresie indywidualnych technik ratunkowych i ochrony przeciwpożarowej.

3. Osoby ubiegające się o stopień starszego marynarza obowiązane są posiadać świadectwo ratownika.

§ 6. Osoby ubiegające się o stopnie oficerskie lub nieoficerskie powinny być pełnoletnie i posiadać ważne zaświadczenie o spełnieniu warunków zdrowotnych wymaganych od osób zatrudnionych na polskich statkach morskich.

§ 7. 1. Osoby posiadające zagraniczne dyplomy oficerskie lub zagraniczne świadectwa nieoficerskie, wydane na podstawie konwencji STCW, mogą ubiegać się o stopnie oficerskie i nieoficerskie na zasadach określonych w rozporządzeniu, pod warunkiem złożenia egzaminu na stopień, o który się ubiegają.

2. Osoby posiadające zagraniczne dyplomy oficerskie lub zagraniczne świadectwa nieoficerskie, wydane na podstawie konwencji STCW, mogą zajmować na polskich statkach morskich odpowiednie stanowiska określone w rozporządzeniu, z wyłączeniem stanowisk kapitana lub starszego oficera mechanika.

Dział II

KWALIFIKACJE OFICERSKIE

Rozdział 1

Oficerowie specjalności pokładowej statków morskich

§ 8. W specjalności pokładowej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) szyper II klasy,
- 2) szyper I klasy,
- 3) oficer pokładowy III klasy,
- 4) oficer pokładowy II klasy,
- 5) starszy oficer pokładowy,
- 6) kapitan żeglugi wielkiej.

§ 9. 1. Do uzyskania stopnia szypra II klasy wymagane jest:

- 1) posiadanie stopnia starszego marynarza, dodatkowa 36-miesięczna praktyka pływania na stanowisku starszego marynarza na morskich statkach handlowych oraz złożenie egzaminu; dla osób z wykształceniem średnim zawodowym o kierunku pokładowym wymagana praktyka pływania wynosi 18 miesięcy, a dla osób z wykształceniem średnim 30 miesięcy, albo
- 2) posiadanie stopnia podoficera Marynarki Wojennej lub Straży Granicznej, 48-miesięczna praktyka pływania w dziale pokładowym na statkach morskich oraz złożenie egzaminu, albo
- 3) posiadanie stopnia chorążego Marynarki Wojennej lub Straży Granicznej, wykształcenie średnie w specjalności nawigacyjnej, 24-miesięczna praktyka pływania w dziale pokładowym na statkach morskich.

2. Do uzyskania stopnia szypra I klasy wymagane jest posiadanie dyplomu szypra II klasy, 24-miesięczna praktyka pływania na morskich statkach handlowych, co najmniej na stanowisku oficera wachtowego, oraz złożenie egzaminu.

3. Praktykę pływania nabytą na statkach morskich bez własnego napędu zalicza się do praktyki pływania wymaganej do uzyskania lub potwierdzenia dyplomu szypra II i I klasy w stosunku 2 miesiące tej praktyki za jeden miesiąc wymaganej, w ilości nie większej jednak niż 1/3.

4. Do uzyskania stopnia oficera pokładowego III klasy wymagane jest:

- 1) ukończenie wyższej uczelni morskiej o kierunku nawigacyjnym oraz 15-miesięczna praktyka pływania w dziale pokładowym na statkach morskich, w tym co najmniej 6 miesięcy na wachcie nawigacyjnej pod nadzorem oficera wachtowego, albo
- 2) posiadanie stopnia starszego marynarza, dodatkowa 24-miesięczna praktyka pływania na stanowisku starszego marynarza na morskich statkach handlowych o pojemności brutto powyżej 200 TR w żegludze międzynarodowej, w tym co najmniej 12 miesięcy na wachcie nawigacyjnej pod nadzorem oficera wachtowego, oraz złożenie egzaminu, albo
- 3) posiadanie stopnia szypra I klasy, dodatkowa 12-miesięczna praktyka pływania w dziale pokładowym na morskich statkach handlowych o pojemności brutto powyżej 200 TR w żegludze międzynarodowej oraz złożenie egzaminu.

5. Do uzyskania stopnia oficera pokładowego II klasy wymagane jest posiadanie dyplomu oficera pokładowego III klasy oraz dodatkowa 12-miesięczna praktyka pływania na stanowisku oficera wachtowego na morskich statkach handlowych o pojemności brutto powyżej 200 TR w żegludze międzynarodowej.

6. Do uzyskania stopnia starszego oficera pokładowego II klasy, dodatkowa 24-miesięczna praktyka pływania na stanowisku oficera wachtowego na morskich statkach handlowych o pojemności brutto powyżej 1600 TR w żegludze międzynarodowej oraz złożenie egzaminu.

7. Do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej wymagane jest posiadanie dyplomu starszego oficera pokładowego, dodatkowa 12-miesięczna praktyka pływania na stanowisku starszego oficera na morskich statkach handlowych o pojemności brutto powyżej 1600 TR w żegludze międzynarodowej oraz złożenie egzaminu.

§ 10. W specjalności pokładowej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) oficer wachtowy,
- 2) starszy oficer,
- 3) kapitan.

§ 11. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe dla oficerów specjalności pokładowej:

1. Szyper II klasy może być:

- 1) oficerem wachtowym na statkach o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze krajowej,
- 2) oficerem wachtowym na statku o pojemności brutto do 200 TR w żegludze międzynarodowej,
- 3) kapitanem statku bez własnego napędu o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze krajowej,
- 4) kapitanem statku o pojemności brutto do 200 TR w żegludze krajowej, z wyjątkiem statków pasażerskich,
- 5) kapitanem statku o pojemności brutto do 80 TR w żegludze międzynarodowej, z wyjątkiem statków pasażerskich, pod warunkiem odbycia 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera wachtowego w żegludze międzynarodowej.

2. Szyper I klasy może być:

- 1) oficerem wachtowym na każdym statku w żegludze krajowej oraz na statku o pojemności brutto do 200 TR w żegludze międzynarodowej,
- 2) starszym oficerem na statku o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze krajowej,
- 3) kapitanem statku bez własnego napędu o tonażu do 1600 TR w żegludze krajowej,
- 4) kapitanem statku o tonażu do 1600 TR w żegludze krajowej pod warunkiem posiadania 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kapitana statku o pojemności brutto do 600 TR,
- 5) kapitanem statku o pojemności brutto do 600 TR w żegludze krajowej, z wyjątkiem statków pasażerskich,
- 6) kapitanem statku o pojemności brutto do 200 TR w żegludze międzynarodowej, z wyjątkiem statków pasażerskich, pod warunkiem odbycia 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera wachtowego w żegludze międzynarodowej.

3. Oficer pokładowy III klasy może być:

- 1) oficerem wachtowym na każdym statku w każdej żegludze,
- 2) kapitanem statku bez własnego napędu o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze krajowej,
- 3) kapitanem statku, z wyjątkiem statków pasażerskich, o pojemności brutto do 200 TR w żegludze krajowej, a w żegludze międzynarodowej — po odbyciu 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera wachtowego w tej żegludze.

4. Oficer pokładowy II klasy może być:

- 1) oficerem wachtowym na każdym statku w każdej żegludze,
- 2) starszym oficerem na statku o pojemności brutto do 1600 TR w każdej żegludze,
- 3) kapitanem statku bez własnego napędu w każdej żegludze,
- 4) kapitanem statku o pojemności brutto do 200 TR w każdej żegludze.

5. Starszy oficer pokładowy może być:

- 1) starszym oficerem na każdym statku w każdej żegludze,
- 2) kapitanem każdego statku w żegludze krajowej,
- 3) kapitanem statku o pojemności brutto do 1600 TR w żegludze międzynarodowej.

6. Kapitan żeglugi wielkiej może być kapitanem każdego statku w każdej żegludze.

§ 12. 1. Zajmowanie stanowiska kapitana i starszego oficera na statkach o zwiększonych wymogach bezpieczeństwa, wymienionych w § 3 ust. 3, wymaga co najmniej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich na tych statkach oraz złożenia egzaminu z wiedzy specjalistycznej. Absolwentów szkół rybołówstwa morskiego zwalnia się z obowiązku złożenia egzaminu przy obejmowaniu wyżej wymienionych stanowisk na statkach rybackich.

2. Zajmowanie stanowisk oficerskich innych niż wymienione w ust. 1 na statkach używanych do przewozu ładunków stanowiących zagrożenie życia, bezpieczeństwa żeglugi lub środowiska, wymienionych w § 3 ust. 3, wymaga złożenia egzaminu z wiedzy specjalistycznej.

Rozdział 2

Oficerowie specjalności mechanicznej statków morskich

§ 13. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów specjalności mechanicznej statki morskie dzieli się na następujące kategorie:

- 1) kategoria V — statki o mocy napędu głównego większej niż 140 KW, lecz nie większej niż 500 KW,
- 2) kategoria IV — statki o mocy napędu głównego większej niż 500 KW, lecz nie większej niż 750 KW,
- 3) kategoria III — statki o mocy napędu głównego większej niż 750 KW, lecz nie większej niż 1100 KW,
- 4) kategoria II — statki o mocy napędu głównego większej niż 1100 KW, lecz nie większej niż 3000 KW,
- 5) kategoria I — statki o mocy napędu głównego większej niż 3000 KW.

§ 14. W specjalności mechanicznej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) oficer elektryk okrętowy,
- 2) oficer mechanik okrętowy V klasy,
- 3) oficer mechanik okrętowy IV klasy,
- 4) oficer mechanik okrętowy III klasy,
- 5) oficer mechanik okrętowy II klasy,
- 6) starszy oficer mechanik okrętowy.

§ 15. 1. Do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego wymagane jest:

- 1) ukończenie wyższej uczelni o kierunku elektrycznym, 24-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności elektrycznej lub mechanicznej na statkach morskich oraz złożenie egzaminu przez osoby, które nie ukończyły wyższej uczelni morskiej; 1/3 wymaganej praktyki pływania może być zastąpiona praktyką przy budowie lub naprawie elektrycznych urządzeń okrętowych w warsztatach lub stoczniach; dla absolwentów wyższych uczelni morskich o kierunku elektrycznym w specjalności elektrotechnika okrętowa wymagana praktyka pływania wynosi 12 miesięcy, albo
- 2) posiadanie wykształcenia średniego zawodowego o kierunku elektrycznym, 36-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności elektrycznej lub mechanicznej na statkach morskich oraz złożenie egzaminu; 1/3 wymaganej praktyki pływania może być zastąpiona praktyką przy budowie lub naprawie elektrycznych urządzeń okrętowych w warsztatach lub stoczniach.

2. Do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego V klasy wymagane jest:

- 1) ukończenie wyższej uczelni morskiej o kierunku mechanicznym w specjalności eksploatacji siłowni okrętowych oraz 3-miesięczna praktyka pływania na statkach morskich w dziale mechanicznym albo
- 2) posiadanie dyplomu inżyniera mechanika o specjalności budowy lub obsługi silników spalinowych albo eksploatacji siłowni okrętowych oraz 6-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej na statkach morskich, albo
- 3) posiadanie dyplomu oficera elektryka okrętowego oraz 12-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej na statkach morskich co najmniej III kategorii, albo
- 4) ukończenie wyższej uczelni morskiej o kierunku elektrotechnika okrętowa, 6-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej na statkach morskich co najmniej III kategorii oraz złożenie egzaminu, albo
- 5) posiadanie stopnia motorzysty okrętowego, dodatkowa 12-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej na statkach co najmniej V kategorii oraz złożenie egzaminu przez osoby, które nie ukończyły co najmniej średniej szkoły zawodowej o kierunku budowy lub obsługi maszyn lub siłowni okrętowych, budowy lub obsługi silników spalinowych, albo
- 6) posiadanie stopnia podoficera Marynarki Wojennej lub Straży Granicznej oraz 48-miesięczna praktyka pływania w specjalności mechanicznej na statkach morskich co najmniej V kategorii, albo

7) posiadanie stopnia chorążego Marynarki Wojennej lub Straży Granicznej oraz 24-miesięczna praktyka pływania w specjalności mechanicznej na statkach morskich co najmniej V kategorii, albo

8) posiadanie stopnia mechanika żeglugi śródlądowej I klasy oraz złożenie egzaminu.

3. Do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy wymagane jest:

- 1) ukończenie wyższej uczelni o kierunku mechanicznym w specjalności eksploatacja siłowni okrętowych, 15-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi lub studenta w specjalności mechanicznej na statkach morskich; 1/3 wymaganej praktyki pływania może być zastąpiona praktyką przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych, w stoczniach, zakładach produkcyjnych lub warsztatach mechanicznych, albo
- 2) posiadanie dyplomu inżyniera mechanika, stopień motorzysty okrętowego, dodatkowa 15-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej, w tym 6 miesięcy na stanowisku motorzysty na statku III kategorii lub powyżej, oraz złożenie egzaminu; 1/3 ogólnej wymaganej praktyki pływania może być zastąpiona praktyką przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych w stoczniach, zakładach produkcyjnych lub warsztatach mechanicznych, albo
- 3) posiadanie dyplomu oficera elektryka okrętowego, 12-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej, w tym co najmniej 6 miesięcy w charakterze motorzysty na statku III kategorii lub powyżej, oraz złożenie egzaminu, albo
- 4) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego V klasy, dodatkowa 12-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej, w tym 6 miesięcy na stanowisku motorzysty na statku co najmniej II kategorii lub oficera mechanika wachtowego na statku III kategorii lub II oficera mechanika na statku IV kategorii, oraz złożenie egzaminu, albo
- 5) posiadanie stopnia motorzysty okrętowego, dodatkowa 24-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku motorzysty na statkach III kategorii lub powyżej, oraz złożenie egzaminu; dla osób z wykształceniem średnim zawodowym o kierunku budowy lub obsługi maszyn, lub siłowni okrętowych okres wymaganej praktyki pływania wynosi 18 miesięcy, albo
- 6) posiadanie stopnia chorążego Marynarki Wojennej lub Straży Granicznej oraz 48-miesięczna praktyka pływania w specjalności mechanicznej na statkach morskich III kategorii lub wyższej.

4. Do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy wymagane jest:

- 1) ukończenie wyższej uczelni o kierunku mechanicznym w specjalności eksploatacja siłowni okrętowych, stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, dodatkowa 12-miesięczna praktyka pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na morskich statkach handlowych co najmniej III kategorii; dla absolwentów wyższych uczelni morskich wymagana praktyka pływania wynosi 6 miesięcy, albo
- 2) posiadanie stopnia oficera mechanika IV klasy, dodatkowa 18-miesięczna praktyka pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na morskich statkach

handlowych co najmniej III kategorii oraz złożenie egzaminu.

5. Do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy wymagane jest:

- 1) ukończenie wyższej uczelni o kierunku mechanicznym w specjalności eksploatacja siłowni okrętowych, stopień oficera mechanika okrętowego III klasy, dodatkowa 18-miesięczna praktyka pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na morskich statkach handlowych co najmniej III kategorii, w tym 12 miesięcy na stanowisku starszego oficera mechanika na morskich statkach handlowych III kategorii, albo II oficera mechanika na morskich statkach handlowych II kategorii, albo oficera mechanika wachtowego na morskich statkach handlowych I kategorii, oraz złożenie egzaminu; dla absolwentów wyższych uczelni morskich okres wymaganej praktyki wynosi 12 miesięcy,
- 2) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy, dodatkowa 24-miesięczna praktyka pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na morskich statkach handlowych co najmniej III kategorii, w tym 12 miesięcy na stanowisku starszego oficera mechanika na statkach III kategorii lub II oficera mechanika na statkach II kategorii lub oficera mechanika wachtowego na statkach I kategorii, oraz złożenie egzaminu.

6. Do uzyskania stopnia starszego oficera mechanika okrętowego wymagane jest:

- 1) ukończenie wyższej uczelni o kierunku mechanicznym w specjalności eksploatacja siłowni okrętowych, stopień oficera mechanika okrętowego II klasy, dodatkowa 18-miesięczna praktyka pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na morskich statkach handlowych co najmniej III kategorii, w tym 12 miesięcy na stanowisku starszego oficera mechanika na statkach II kategorii lub II oficera mechanika na statkach I kategorii, oraz złożenie egzaminu, albo
- 2) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy, dodatkowa 24-miesięczna praktyka pływania na stanowisku oficera mechanika wachtowego na morskich statkach handlowych co najmniej III kategorii, w tym 12 miesięcy na stanowisku starszego oficera mechanika na statkach II kategorii lub II oficera mechanika na statkach I kategorii, oraz złożenie egzaminu.

7. Osoby posiadające dyplom inżyniera mechanika oraz absolwenci wyższych szkół morskich o kierunku elektrotechnika okrętowa uzyskują odpowiednie dyplomy mechanika okrętowego na warunkach określonych dla absolwentów wyższych uczelni morskich, pod warunkiem złożenia egzaminu sprawdzającego wiadomości odpowiadające programowym różnicom posiadanego wykształcenia w stosunku do wyższych uczelni morskich o kierunku mechanicznym.

§ 16. W specjalności mechanicznej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) oficer elektryk,
- 2) oficer mechanik wachtowy,
- 3) II oficer mechanik,
- 4) starszy oficer mechanik.

§ 17. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów specjalności mechanicznej:

- 1) oficer elektryk okrętowy może być oficerem elektrykiem na każdym statku,
- 2) oficer mechanik okrętowy V klasy może być:
 - a) motorzystą okrętowym na każdym statku,
 - b) oficerem mechanikiem wachtowym na statku III kategorii,
 - c) II oficerem mechanikiem na statku IV kategorii,
 - d) starszym oficerem mechanikiem na statku V kategorii,
- 3) oficer mechanik okrętowy IV klasy może być:
 - a) oficerem mechanikiem wachtowym na statku III kategorii,
 - b) II oficerem mechanikiem na statku IV kategorii,
 - c) starszym oficerem mechanikiem na statku V kategorii,
- 4) oficer mechanik okrętowy III klasy może być:
 - a) oficerem mechanikiem wachtowym na każdym statku,
 - b) II oficerem mechanikiem na statku III kategorii,
 - c) starszym oficerem mechanikiem na statku IV kategorii,
- 5) oficer mechanik okrętowy II klasy może być:
 - a) II oficerem mechanikiem na każdym statku,
 - b) starszym oficerem mechanikiem na statku III kategorii,
- 6) starszy oficer mechanik okrętowy może być starszym oficerem mechanikiem na każdym statku.

§ 18. Zajmowanie stanowiska starszego oficera mechanika lub II oficera mechanika na statkach z napędem innym niż tłokowy silnik spalinowy oraz na statkach o zwiększonych wymogach bezpieczeństwa, wymienionych w § 3 ust. 3, wymaga co najmniej 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich na tych statkach i złożenia egzaminu z wiedzy specjalistycznej.

Rozdział 3

Oficerowie specjalności radiokomunikacyjnej

§ 19. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów specjalności radiokomunikacyjnej statki morskie dzieli się na następujące kategorie:

- 1) kategoria I — statki pasażerskie i szkolne uprawiające żeglugę międzynarodową,
- 2) kategoria II — inne statki morskie.

§ 20. W specjalności radiokomunikacyjnej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) radiooficer okrętowy II klasy,
- 2) radiooficer okrętowy I klasy.

§ 21. 1. Do uzyskania stopnia radiooficera okrętowego II klasy wymagane jest:

- 1) ukończenie wyższej uczelni morskiej o kierunku elektronicznym w specjalności radiokomunikacja morska, posiadanie świadectwa radiotelegrafisty II klasy w służbie morskiej, przewidzianego w przepisach obowiązujących w tym zakresie, oraz 12-miesięczna praktyka na stacji brzegowej lub na statku, w tym co najmniej 6 miesięcy przy obsłudze radiostacji na statku pod nadzorem radiooficera, albo
- 2) posiadanie wykształcenia co najmniej średniego o kierunku elektronicznym, łącznościowym lub radiowym,

oraz świadectwa radiotelegrafisty II klasy w służbie morskiej, przewidzianego w przepisach obowiązujących w tym zakresie, oraz 24-miesięczna praktyka na stacji brzegowej lub na statku, w tym minimum 12 miesięcy na statku przy obsłudze radiostacji pod nadzorem radiooficera, albo

- 3) posiadanie świadectwa radiotelegrafisty II klasy w służbie morskiej oraz 36-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności radiokomunikacyjnej, w tym co najmniej 6 miesięcy przy obsłudze radiostacji pod nadzorem radiooficera.

2. Do uzyskania stopnia radiooficera okrętowego I klasy wymagane jest posiadanie stopnia radiooficera okrętowego II klasy oraz świadectwa radiotelegrafisty I klasy w służbie morskiej przewidzianego w przepisach obowiązujących w tym zakresie oraz dodatkowa 18-miesięczna praktyka pływania na stanowisku radiooficera i 6 miesięcy praktyki w radiostacji brzegowej.

§ 22. W specjalności radiokomunikacyjnej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) II radiooficer wachtowy,
- 2) I radiooficer.

§ 23. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów specjalności radiokomunikacyjnej:

- 1) radiooficer okrętowy II klasy może być:
 - a) radiooficerem wachtowym na statku I kategorii,
 - b) I radiooficerem na statku II kategorii,
- 2) radiooficer okrętowy I klasy może być I radiooficerem na statku I kategorii.

Dział III

KWALIFIKACJE NIEOFICERSKIE

Rozdział 1

Marynarze specjalności pokładowej statków morskich

§ 24. W specjalności pokładowej ustala się następujące stopnie:

- 1) marynarz,
- 2) starszy marynarz.

§ 25. 1. Do uzyskania stopnia marynarza wymagane jest:

- 1) ukończenie zasadniczej lub średniej szkoły zawodowej o kierunku pokładowym oraz 6-miesięczna praktyka pływania w specjalności pokładowej na statkach morskich albo
- 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania w specjalności pokładowej na statkach morskich, albo
- 3) posiadanie 36-miesięcznego okresu zatrudnienia w charakterze pracownika przetwórci statku rybackiego oraz 6-miesięczna praktyka pływania na stanowisku młodszego marynarza.

2. Do uzyskania stopnia starszego marynarza wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach handlowych na stanowisku marynarza i złożenie egzaminu. Dla absolwentów zasadniczej lub średniej szkoły zawodowej o kierunku pokładowym wymagana praktyka pływania wynosi 18 miesięcy.

3. Praktyka pływania nabyta na statkach morskich bez własnego napędu może być zaliczona do praktyki wymaganej na stopień marynarza w stosunku 2 miesiące takiej praktyki za 1 miesiąc wymaganej i w ilości nie większej niż 1/2 wymaganej.

4. Osoby ubiegające się o przyznanie stopnia marynarza oraz starszego marynarza obowiązane są, niezależnie od wymogów określonych w ust. 1 i 2, posiadać wniosek awansowy kapitana statku wraz z opinią, sporządzone według prawidła II/6 konwencji STCW.

5. Dla osób, które nabyły praktykę pływania wymaganą przy ubieganiu się o stopień marynarza na statkach innych niż morskie statki handlowe, wniosek, o którym mowa w ust. 4, sporządza dowódca lub kierownik jednostki pływającej.

§ 26. W specjalności pokładowej ustala się następujące stanowiska:

- 1) młodszy marynarz,
- 2) marynarz,
- 3) starszy marynarz,
- 4) kierownik statku.

§ 27. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe marynarzy specjalności pokładowej:

- 1) marynarz może być:
 - a) marynarzem na każdym statku,
 - b) kierownikiem otwartej łodzi rybackiej,
- 2) starszy marynarz może być:
 - a) starszym marynarzem na każdym statku,
 - b) kierownikiem statku bez własnego napędu o pojemności brutto do 200 TR w żegludze krajowej,
 - c) kierownikiem łodzi rybackiej w żegludze krajowej,
 - d) kierownikiem statku o długości całkowitej do 14 metrów i mocy silnika do 140 KW w żegludze krajowej — bez prawa przewozu pasażerów, pod warunkiem złożenia egzaminu w zakresie obsługi silników spalinowych.

Rozdział 2

Marynarze specjalności mechanicznej

§ 28. W specjalności mechanicznej ustala się stopień motorzysty okrętowego.

§ 29. 1. Do uzyskania stopnia motorzysty okrętowego wymagane jest:

- 1) posiadanie dyplomu inżyniera mechanika lub ukończenie wyższej uczelni morskiej o kierunku elektrotechnika okrętowa albo
- 2) posiadanie wykształcenia średniego o kierunku mechanicznym w zakresie remontów, montażu, budowy lub obsługi maszyn i urządzeń okrętowych lub siłowni okrętowych oraz 6-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej na statkach morskich co najmniej III kategorii, albo
- 3) posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego o kierunku mechanicznym w zakresie remontów, montażu, budowy lub obsługi maszyn i urządzeń okrętowych albo budowy lub obsługi silników spalinowych oraz 12-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej na statkach morskich co najmniej III kategorii, albo

- 4) posiadanie wykształcenia średniego lub zasadniczego zawodowego o kierunku mechanicznym lub elektrycznym oraz 18-miesięczna praktyka pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej na statkach morskich co najmniej III kategorii, albo
- 5) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w specjalności mechanicznej na statkach morskich co najmniej III kategorii, albo
- 6) posiadanie 36-miesięcznego okresu zatrudnienia w charakterze pracownika przetwórci statku rybackiego przy obsłudze maszyn przetwórczych lub chłodni oraz 6-miesięczna praktyka pływania na stanowisku młodszego motorzysty.

2. Praktyka pływania wymagana na stopień motorzysty, nabyta na statkach morskich kategorii niższej niż kategoria III, może być zaliczona do wymaganej pod warunkiem złożenia egzaminu z wiedzy praktycznej.

3. Przy ubieganiu się o stopień motorzysty okrętowego 1/3 ogólnej wymaganej praktyki pływania może być zastąpiona praktyką przy budowie, naprawie lub obsłudze maszyn okrętowych w stoczniach, zakładach produkcyjnych lub warsztatach mechanicznych.

4. Osoby ubiegające się o stopień motorzysty okrętowego na warunkach określonych w ust. 1 pkt 2—6 obowiązane są posiadać wniosek kapitana statku wraz z opinią, sporządzone zgodnie z prawidłem III/6 konwencji STCW.

5. Dla osób, które nabyły praktykę pływania wymaganą przy ubieganiu się o stopień motorzysty na statkach innych niż morskie statki handlowe, wniosek, o którym mowa w ust. 4, sporządza dowódca lub kierownik jednostki pływającej.

§ 30. W specjalności mechanicznej ustala się następujące stanowiska:

- 1) młodszy motorzysta,
- 2) motorzysta okrętowy,
- 3) zastępca kierownika maszyn,
- 4) kierownik maszyn.

§ 31. Motorzysta może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statku o mocy silnika spalinowego do 140 KW,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statku V kategorii,
- 3) motorzystą na każdym statku.

§ 32. Zajmowanie stanowisk nieoficerskich na statkach używanych do przewozu ładunków mogących stanowić zagrożenie życia, bezpieczeństwa żeglugi lub środowiska, o których mowa w § 3 ust. 3, wymaga co najmniej 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach nieoficerskich oraz złożenia egzaminu z wiedzy specjalistycznej.

Rozdział 3

Kwalifikacje kucharzy okrętowych

§ 33. Ustala się stopień kucharza okrętowego.

§ 34. Do uzyskania stopnia kucharza okrętowego wymagane jest:

- 1) posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego w zawodzie kucharza lub średniego wykształcenia gastronomicznego oraz 12-miesięczna praktyka pływania

na statkach morskich na stanowisku młodszego kucharza oraz złożenie egzaminu albo

- 2) posiadanie dyplomu mistrza kucharskiego oraz 3-miesięczna praktyka pływania na statkach morskich na stanowisku młodszego kucharza, albo
- 3) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na statkach morskich na stanowisku młodszego kucharza oraz złożenie egzaminu.

§ 35. Ustala się następujące stanowiska dla kucharzy zatrudnionych na statkach morskich:

- 1) młodszy kucharz,
- 2) kucharz.

§ 36. Stanowisko kucharza może zajmować osoba posiadająca stopień kucharza okrętowego.

Dział IV

DOKUMENTY KWALIFIKACYJNE I EGZAMINY

§ 37. Dyplomy i świadectwa przewidziane w rozporządzeniu wydają i potwierdzają dyrektorzy urzędów morskich.

§ 38. Dyplomy i świadectwa wystawia się z datą ważności od dnia spełnienia ostatniego warunku uzależniającego przyznanie określonego stopnia.

§ 39. W sprawach wydania dyplomu lub świadectwa stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

§ 40. Dowodem odbycia wymaganej rozporządzeniem praktyki pływania jest wpis w książeczce żeglarskiej lub zaświadczenie o odbytej praktyce pływania na statkach, o których mowa w § 1 ust. 2 pkt 1 i 2, oraz na zagranicznych morskich statkach handlowych.

§ 41. 1. Warunkiem potwierdzenia kwalifikacji jest odbycie w okresie ostatnich 5 lat co najmniej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich w odpowiedniej specjalności na statkach morskich objętych rozporządzeniem.

2. W razie niespełnienia warunku określonego w ust. 1, dopuszcza się możliwość potwierdzenia kwalifikacji przez:

- 1) odbycie co najmniej 3-miesięcznej praktyki morskiej w charakterze oficera nadliczbowego w swojej specjalności bezpośrednio przed objęciem stanowiska, do którego uprawnia posiadany dyplom, albo
- 2) złożenie egzaminu.

3. Dokumentem określającym utrzymanie kwalifikacji oficerskich jest potwierdzenie dyplomu, wydawane po spełnieniu warunków określonych w ust. 1 lub 2.

§ 42. 1. Egzaminy przewidziane w rozporządzeniu przeprowadzają komisje egzaminacyjne działające przy dyrektorach urzędów morskich.

2. Przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej powołuje Minister Transportu i Gospodarki Morskiej na wniosek dyrektora właściwego urzędu morskiego.

3. Wymagania egzaminacyjne, regulaminy prac komisji i przeprowadzania egzaminów, wzory dyplomów i świadectw przewidzianych w rozporządzeniu oraz certyfikatów bezpiecznej obsługi określają przepisy wydane przez dyrektorów urzędów morskich za zgodą Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej.

4. Skład komisji egzaminacyjnej ustala dyrektor urzędu morskiego. W skład komisji egzaminacyjnej nie mogą wchodzić wykładowcy przeprowadzający szkolenie.

5. Egzamin na określony stopień może zdawać osoba, która posiada co najmniej połowę wymaganej na ten stopień praktyki pływania.

6. Za przeprowadzane egzaminy pobiera się opłaty. Wysokość opłat oraz zasady wynagradzania za udział w pracach komisji egzaminacyjnej określają przepisy wydane przez dyrektorów urzędów morskich za zgodą Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej.

Dział V

SKŁAD ZAŁÓG NIEZBĘDNY DLA BEZPIECZEŃSTWA STATKÓW MORSKICH

§ 43. Ustala się następujący niezbędny dla bezpieczeństwa żeglugi skład załogi statków morskich:

- 1) dla statków innych niż rybackie, odbywających długie podróże międzynarodowe:
 - a) kapitan,
 - b) starszy oficer,
 - c) oficer wachtowy,
 - d) radiooficer,
 - e) starszy oficer mechanik,
 - f) II oficer mechanik,
 - g) oficer mechanik wachtowy, oficer elektryk,
 - h) dwaj starsi marynarze,
 - i) dwaj marynarze,
 - j) dwaj motorzyści,
 - k) kucharz,
- 2) dla statków wymienionych w pkt 1 odbywających krótkie podróże międzynarodowe, na których praca odbywa się w systemie trójwachtowym:
 - a) kapitan,
 - b) starszy oficer,
 - c) oficer wachtowy,
 - d) radiooficer na statkach o pojemności brutto powyżej 1600 TR, dwaj członkowie załogi z odpowiednim świadectwem radiooperatora na statkach o pojemności brutto od 500 do 1600 TR lub jeden, jeżeli jest przewidziany wyłącznie do obsługi stacji radiotelefonicznej, lub jeden członek załogi z odpowiednim świadectwem radiooperatora na statkach o pojemności brutto 300—500 TR,
 - e) starszy oficer mechanik,
 - f) oficer mechanik wachtowy,
 - g) dwaj starsi marynarze,
 - h) marynarz,
 - i) motorzysta,
 - j) kucharz,
- 3) na statkach, na których praca odbywa się w systemie dwuwachtowym, skład załogi może być zmniejszony o jednego oficera wachtowego, oficera mechanika wachtowego i jednego marynarza,
- 4) dla statków rybackich:
 - a) o pojemności brutto powyżej 500 TR:
 - kapitan,
 - oficer wachtowy,
 - radiooficer na statkach o pojemności brutto powyżej 1600 TR, dwaj członkowie załogi z odpowiednim świadectwem radiooperatora na stat-

kach o pojemności brutto od 500 do 1600 TR lub jeden, jeżeli przewidziany jest wyłącznie do obsługi stacji radiotelefonicznej,

- starszy oficer mechanik,
 - oficer mechanik wachtowy,
 - dwaj starsi marynarze,
 - dwaj marynarze,
 - dwaj motorzyści,
 - kucharz,
- b) o pojemności brutto od 300 do 500 TR:
- kapitan,
 - oficer wachtowy,
 - członek załogi z odpowiednim świadectwem radiooperatora,
 - starszy oficer machanik,
 - oficer mechanik wachtowy,
 - dwaj starsi marynarze,
 - motorzysta.

§ 44. 1. Dla statków:

- 1) rybackich o pojemności brutto 300 TR,
 - 2) innych niż rybackie, uprawiających żeglugę w żegludze krajowej,
 - 3) odbywających podróże próbne lub jednorazowe,
 - 4) regularnie uprawiających żeglugę u wybrzeży państwa strony konwencji STCW, o których mowa w prawie 1/3 ust. 2,
 - 5) pełniących pogotowie ratownicze
- skład załogi ustala na wniosek armatora lub stoczni dyrektor urzędu morskiego w karcie bezpieczeństwa statku.

2. Dla statków pasażerskich ustala się stanowisko oficera pożarowego, pełniącego funkcję komendanta straży.

§ 45. 1. Dokumentem stwierdzającym skład załogi niezbędny dla bezpieczeństwa statku uprawiającego żeglugę międzynarodową jest certyfikat bezpiecznej obsługi.

2. Certyfikat bezpiecznej obsługi dla statku wydaje dyrektor urzędu morskiego.

Dział VI

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

§ 46. 1. Dyplomy oficerów i marynarzy uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów podlegają wymianie na odpowiednie dyplomy i świadectwa przewidziane w rozporządzeniu:

- 1) dyplomy szypra I klasy rybołówstwa morskiego i szypra II klasy rybołówstwa morskiego — odpowiednio na dyplomy szypra I klasy i szypra II klasy,
- 2) dyplomy szypra III klasy żeglugi krajowej i dyplomy szypra II klasy żeglugi krajowej — na dyplomy szypra II klasy; dyplomy szypra I klasy żeglugi krajowej — na dyplomy szypra I klasy,
- 3) dyplomy kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego, oficera pokładowego I, II i III klasy rybołówstwa morskiego — na dyplomy kapitana żeglugi wielkiej, starszego oficera pokładowego, oficera pokładowego II i III klasy,
- 4) dyplomy oficera pokładowego I klasy — na dyplomy starszego oficera pokładowego,
- 5) dyplomy oficera mechanika okrętowego I klasy — na dyplomy starszego oficera mechanika okrętowego,

6) dyplomy oficerów elektryków okrętowych I, II i III klasy — na dyplom oficera elektryka okrętowego.

2. Świadectwa marynarzy uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów kwalifikacyjnych podlegają wymianie na odpowiednie świadectwa przewidziane w rozporządzeniu:

- 1) świadectwo rybaka — na świadectwo marynarza,
- 2) świadectwa starszego rybaka, bosmana, sternika i sternika-motorzysty — na świadectwo starszego marynarza,
- 3) świadectwo magazyniera okrętowego — na świadectwo motorzysty.

§ 47. Dyplomy i świadectwa wydane na podstawie dotychczasowych przepisów w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich zachowują swoją ważność do czasu wymiany na odpowiednie dyplomy i świadectwa przewidziane w rozporządzeniu.

§ 48. Ostateczny termin wymiany dyplomów i świadectw ustala się na dzień 31 grudnia 1995 r.

§ 49. Ukończenie Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni i w Szczecinie, Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w Gdyni i w Szczecinie, przed 1974 r., oraz Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej przed 1987 r. upoważnia do ubiegania się o stopnie oficerskie na warunkach przewidzianych dla absolwentów wyższych uczelni morskich.

§ 50. Studenci wydziału nawigacyjnego lub mechanicznego wyższych uczelni morskich mogą po III roku studiów otrzymać stopień marynarza lub motorzysty pod warunkiem posiadania co najmniej 2-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach handlowych w specjalności pokładowej lub mechanicznej.

§ 51. 1. W indywidualnych, szczególnie uzasadnionych przypadkach dyrektor urzędu morskiego może wyrazić zgodę na uzyskanie określonego stopnia przez osobę, której specjalność wyuczona lub rodzaj praktyki w danej specjalności nie odpowiadają ściśle wymaganiom określonym w roz-

porządzeniu do uzyskania tego stopnia, jeżeli okres posiadanej praktyki pływania jest nie krótszy od wymaganego.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania przy ubieganiu się o stopnie: kapitana żeglugi wielkiej, starszego oficera mechanika okrętowego i radiooficera okrętowego I klasy.

§ 52. 1. W sprawach o wydanie dyplomu lub świadectwa oraz potwierdzenie dyplomu, wszczętych, lecz nie zakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się jego przepisy.

2. Postępowanie o wydanie albo potwierdzenie dyplomu oraz świadectwa nie przewidzianego w rozporządzeniu umarza się.

§ 53. 1. Kwalifikacje osób, które nie dokonały wymiany posiadanych dyplomów i świadectw na dyplomy i świadectwa przewidziane w rozporządzeniu w terminie, o którym mowa w § 48, bierze się z urzędu pod uwagę przy przyznawaniu stopnia przewidzianego rozporządzeniem.

2. Dyplomy szyprow i oficerów rybołówstwa uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów stanowią dopełnienie warunków, o których mowa w § 12, do zajmowania stanowisk na statkach rybackich.

§ 54. Świadectwa złożenia egzaminów na poszczególne stopnie oficerskie i nieoficerskie, wydane na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują ważność.

§ 55. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Ministra- Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 17 sierpnia 1983 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich (Dz.U. Nr 52, poz. 232 i z 1987 r. Nr 10, poz. 70),
- 2) rozporządzenie Ministra — Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 30 lipca 1984 r. w sprawie ustalania składu załóg niezbędnego do bezpiecznej żeglugi polskich statków morskich (Dz.U. Nr 43, poz. 229).

§ 56. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Transportu i Gospodarki Morskiej: *E. Waliński*